

Møte i den internasjonale arbeidsgruppen for kontroll av arvelige øyesykdommer

Av Ellen Bjerkås, dr.scient, europeisk øyespesialist, Norges veterinærhøgskole, Institutt for smådyrsjukdommer

Møtet ble arrangert av The Kennel Club i London 28/2-1/3 - 2003 og var en fortsettelse av et arbeid som ble startet i Dortmund i 1998 og videreført i Stockholm i 2001.

Primært er dette en europeisk arbeidsgruppe, men med inviterte deltakere fra USA og Australia. Det er viktig med et internasjonalt samarbeid for å harmonisere henholdsvis utdanning av øyelysere, undersøkelsesrutiner og vurdering av resultater, og å holde gruppen oppdatert på de nyeste forskningsresultater om arvelige øyesykdommer.

Målet er å komme frem til anbefalinger for avl, men dette må skje som et samarbeid mellom oppdrettere og kennelklubber, genetikere og øyespesialister.

Man ønsker også at øyelysingsresultater fra andre land skal kunne godkjennes og registreres, men det betinger kvalitetssikring av øyelyser og undersøkelsesprosedyre og at hundene er permanent identifiserbare.

Fra Norge møtte Astrid Indrebø og Ellen Bjerkås. Ved møtet i Stockholm var det blitt opprettet grupper som skulle arbeide med henholdsvis utdanning og undersøkelsesrutiner, definisjon og betydning av sykdommer, samt arbeid for felles attest og registrering i fremtiden. Disse gruppene la frem sine innstillinger som ble gjenstand for en del diskusjon. Det er enighet om målet, men de ulike landene har ulike syn i mange saker, og selv om vi går fremover, er det med små skritt.

Punkter som ble diskutert var: Heving av utdanningskravene til øyelysere som ikke er europeiske spesialister, nødvendigheten av permanent identifikasjon for å kunne fylle ut attest, hvorvidt undersøkelse av øyelokk skal inkluderes, og hvilken attest som skal brukes. Den nordiske utdanningen av øyelysere ligger på et høyt nivå sammenlignet med resten av Europa, og vi ønsker at tilsvarende utdanningskrav skal gjelde samtlige øyelysere som i fremtiden skal bruke de europeiske attestene (som vi har i Norge). Permanent identifikasjon av hunden som undersøkes er ikke nødvendig i alle land, og det ble påpekt at en attest utstedt på en ikke-identifiserbar hund har liten verdi.

I Norge inkluderer vi øyets omgivelser (øyelokk og tåresystem) i undersøkelsen, slik det er anbefalt fra faglig hold. De europeiske attestene vi bruker i Norge er identiske med de som benyttes i Nederland, Sveits, Tyskland og Østerrike, og Danmark og Finland har nå også besluttet å starte med disse. I tillegg kan attestene benyttes av samtlige europeiske øyespesialister uansett land. Det er den europeiske spesialistorganisasjonen (European College of Veterinary Ophthalmologists) som er ansvarlige for attestene og som går god for kvaliteten på de øyeveterinærene i Europa som benytter dem.

Man ser for seg at fremtidig attestutstedelse skal skje online. Noen praktiske problemer forbundet med dette må løses, slik som underskrift fra eier og mulighet for å tegne forandringer på attestene. Dette er imidlertid små problemer, det vanskeligste blir nok å enes om ett formular.

Genetiske tester ble bare kort diskutert. Pr i dag er sykdomsgenet identifisert bare for noen få øyesykdommer, mens de fleste testene som tilbys er såkalte markørtester og derfor vanskelig å bruke med sikkerhet i avlsarbeid.

Astrid Indrebø holdt et glimrende innlegg på møtet, der hun påpekte betydningen av å vurdere alle deler av hunden i utvelgelse av avlsdyr, ikke bare øyne, eller for den saks skyld eksteriør, men også generell helse. Det vil si at man ikke nødvendigvis skal utelukke alle hunder med arvelige øyesykdommer fra avl, men være klar over og bruke resultatene på en fornuftig måte. Det finnes imidlertid mange øyesykdommer som er så alvorlige at affiserte hunder ikke bør brukes i avl.

Disse omfatter øyesykdommer som

- Fører til blindhet
- Er smertefulle
- Krever kirurgiske inngrep
- Krever permanent medikamentering

Arbeidet i den internasjonale arbeidsgruppen er ikke avsluttet, men vil fortsette med komitéarbeid frem til vi møtes neste gang om to år. I mellomtiden vil vi ha møte mellom nordiske øyelysere, og mellom europeiske spesialister.

Å bli invitert til The Kennel Club i en av Londons bedre bydeler var en opplevelse. Her er kleskoden tilsendt på forhånd, og en guidet tur gjennom lokalene avslørte en stor og verdifull kunstsamling med gamle malerier og skulpturer av hunder.